

20 listopada br. Rząd RP przyjął Założenia do projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, przedłożone przez prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Wdrożenie przepisów wzmacniających polski system ochrony konkurencji i konsumentów oraz uproszczenie i skrócenie niektórych obowiązujących procedur – to najważniejsze powody przygotowania nowelizacji ustawy.

Obecnie obowiązujące przepisy nie są wystarczająco skuteczne w zwalczaniu karteli, które stanowią najpoważniejsze naruszenia konkurencji. Przygotowane przepisy będą uwzględniać cele założone w „Polityce konkurencji na lata 2011-2013” (przyjętej przez rząd w 2011 r.) oraz tendencje europejskie dotyczące poszukiwania nowych rozwiązań w zwalczaniu antykonkurencyjnych praktyk.

Zakłada się, że w projekcie nowelizacji ustawy będą uwzględnione zmiany dotyczące:

Kontroli koncentracji

Wprowadzona będzie dwuetapowa procedura postępowań w sprawach z zakresu kontroli koncentracji, która przyspieszy i skróci postępowania, zwłaszcza te proste, nie wzbudzające wątpliwości. Przyjmuje się, że czas przeznaczony na takie postępowanie nie będzie przekraczać 1 miesiąca (obecnie 2 miesiące). Jest to rozwiązanie korzystne z punktu widzenia przedsiębiorców, dla których uzyskanie w maksymalnie krótkim czasie zgody prezesa UOKiK na dokonanie koncentracji ma duże znaczenie.

W przypadku spraw budzących wątpliwości odnośnie ich skutków rynkowych, a więc skomplikowanych, wymagających przeprowadzenia szerokich badań rynkowych, przewiduje się przejście do drugiego etapu procedury – przez wydanie postanowienia o przedłużeniu terminu na zakończenie postępowania o kolejne 4 miesiące. W odniesieniu do tej grupy spraw zakłada się również możliwość przedstawienia przedsiębiorcy zastrzeżeń do planowanej koncentracji. Takie rozwiązanie umożliwi mu poznanie zastrzeżeń UOKiK i merytoryczne ustosunkowanie się do zarzutów.

Spod kontroli prezesa UOKiK będą - zgodnie z nowym prawem - wyłączone koncentracje polegające na połączeniu przedsiębiorców osiągających niewielki obrót - do 10 mln euro - na terytorium Polski lub na tworzeniu przez nich wspólnych przedsiębiorstw.

Kontrola i przeszukanie

Przygotowywane rozwiązania mają charakter doprecyzowujący i porządkujący. Uściślone będą przepisy dotyczące sporządzania przez kontrolujących notatek z dokumentacji prowadzonej przez przedsiębiorców w postaci dokumentu elektronicznego. Sporządzanie notatek z tego typu dokumentów będzie oznaczać kopiowanie informacji znajdujących się na elektronicznych nośnikach danych.

Zaproponowano rozdzielenie kontroli od przeszukania. Dla przeszukań np. stosowane będą konkretnie wskazane w ustawie przepisy Kodeksu postępowania karnego, które przewidują ochronę uprawnień przeszukiwanych, m.in. w zakresie tajemnic prawnie chronionych. W projekcie znajdują się szczegółowe uregulowania dotyczące przeszukania pomieszczeń i rzeczy przedsiębiorcy. Przeszukiwanemu oraz innym osobom, których prawa w trakcie przeszukania zostały naruszone, będzie przysługiwać prawo do wniesienia zażalenia.

Środki zaradcze

Wprowadzenie do projektu nowelizacji ustawy przepisów o środkach zaradczych ma służyć przede wszystkim usunięciu skutków naruszeń i zapobieganiu naruszeniom prawa konkurencji w przyszłości. Chodzi szczególnie o środki zaradcze nakładane przez prezesa UOKiK dotyczące m.in.: przywracania konkurencji na danym rynku, wynagrodzenia szkód poniesionych przez poszkodowanych konsumentów w wyniku stosowania niedozwolonej praktyki. Będą one służyć także zapobieganiu wykorzystywania przez przedsiębiorcę jego dominującej pozycji na rynku. W projektowanej nowelizacji ustawy znajdzie się lista środków, jakie prezes UOKiK będzie mógł nałożyć na przedsiębiorców.

W sytuacji, gdy inne środki zaradcze okażą się mało skuteczne lub będą zbyt dolegliwe dla przedsiębiorcy – prezes UOKiK będzie mógł nakazać powierzenie wykonywania określonych rodzajów działalności gospodarczej lub prowadzenia obrotu gospodarczego innym podmiotom w ramach grupy kapitałowej lub odrębnym jednostkom organizacyjnym wewnątrz struktury przedsiębiorcy.

Dobrowolne poddanie się karze

Dobrowolne poddanie się karze funkcjonuje już w wielu procedurach prawnych, m.in. w Belgii, Czechach, Danii, Estonii, Niemczech, Wielkiej Brytanii, Szwecji. Jest to rozwiązanie służące nie tylko wzmocnieniu systemu ochrony konkurencji, ale także korzystne dla przedsiębiorców. Warunkiem zastosowania tej procedury będzie: dobrowolne złożenie przez przedsiębiorcę ograniczającego konkurencję oświadczenia, w którym przyznaje się do stosowania niedozwolonej praktyki; niekwestionowanie przez niego wysokości nałożonej kary oraz niepodważanie w postępowaniu odwoławczym faktów potwierdzonych w toku postępowania antymonopolowego. Wprowadzenie takich rozwiązań przyspieszy czas uprawomocnienia się wydawanych decyzji. W projekcie ustawy znajdą się szczegółowe przepisy dotyczące stosowania procedury dobrowolnego poddania się karze.

System łagodzenia kar (leniency)

Obecnie przepisy dotyczące systemu łagodzenia kar, w szczególności dotyczące warunków ubiegania się przedsiębiorcy o odstąpienie od karania lub obniżkę kar, zawarte są w dużej mierze w rozporządzeniu Rady Ministrów ze stycznia 2009 r. Zgodnie z założeniami, znaczna ich część zostanie przeniesiona do ustawy. Proponuje się ponadto ich rozwinięcie, doprecyzowanie i uzupełnienie. Szczególnie obejmie to zasady współpracy między przedsiębiorcą składającym wniosek o złagodzenie lub odstąpienie od wymierzenia kary a prezesem UOKiK oraz doprecyzowanie terminu wycofania się przedsiębiorcy z porozumienia (nie później niż niezwłocznie po złożeniu wniosku).

Wprowadzona zostanie tzw. leniency plus, czyli możliwość uzyskania przez przedsiębiorców uczestniczących w niedozwolonym porozumieniu łagodniejszej kary w postaci dodatkowej obniżki jej wysokości w zamian za przekazanie istotnych informacji o istniejących niewykrytych praktykach. Dla organu antymonopolowego tego typu regulacja stworzy możliwość uzyskiwania dodatkowych, nieznanych mu wcześniej informacji o niedozwolonych praktykach istniejących na rynku. Leniency plus będzie skierowana do przedsiębiorcy, w stosunku do którego – mimo złożenia wniosku o leniency – nie odstąpiono od nałożenia kary, a który zdecydował się na ujawnienie informacji o innym, nieznanym organowi antymonopolowemu porozumieniu. Takie rozwiązanie jest korzystne z punktu widzenia interesu publicznego, ponieważ przyczyni się do lepszej wykrywalności najpoważniejszych naruszeń prawa antymonopolowego.

Odpowiedzialność osób fizycznych pełniących funkcje kierownicze za dopuszczenie do naruszenia przez przedsiębiorcę zakazu praktyk ograniczających konkurencję

Przygotowane rozwiązania przewidują, że odpowiedzialnością za naruszenie zakazu antykonkurencyjnych porozumień będą objęte osoby pełniące funkcje kierownicze lub wchodzące w skład organu zarządzającego przedsiębiorcy, które sprawując swoją funkcję (poprzez działanie, zaniechanie lub niedopełnienie obowiązków nadzorczych) dopuściły (również nieumyślnie) do naruszenia przez przedsiębiorcę zakazu porozumień ograniczających konkurencję. Przewidziany w tym zakresie system kar powinien – poprzez ich wysokość – spełniać represyjno-prewencyjne cele. Przyjęto, że maksymalna kara pieniężna dla osób fizycznych będzie wynosić 500 000 euro.

Osoby fizyczne podlegające odpowiedzialności na podstawie wprowadzanych przepisów będą mogły ubiegać się o odstąpienie od nałożenia kary lub o jej obniżkę w ramach programu leniency. Przyczyni się to niewątpliwie do większej skuteczności tego programu i, co się z tym wiąże, do efektywniejszego wykrywania niedozwolonych porozumień.

Ochrona konsumentów

Do projektu nowelizacji ustawy wprowadzony będzie przepis upoważniający prezesa UOKiK do publicznego ostrzegania o naruszeniach zbiorowych interesów konsumentów przez przedsiębiorcę stosującego praktyki, które mogą narazić konsumentów na poważne straty finansowe.

Źródło: KPRM